

Dragana Garić

IZMEĐU BAROKNIH PISMENA I GRAFITA

Interesovanje za odnos slike i teksta nije nešto novo u radu novosadskog slikara i restauratora Danila Vuksanovića. Ipak, najnovija serija crteža i digitalnih printova predstavljena nazivom „Faksimili nemuštog“ ide korak dalje – ona polazi od slova koje više nije samo osnova pisanog jezika, već likovni entitet koji priča priču i u domenu vizuelnog.

Zanimljivo je da je Vuksanović inspiraciju našao među starim knjigama, podjednako kao i na zidovima zgrada. Fascinacija „baroknim pismenima“ otpočela je listanjem stranica *Stematografije* Hristofora Žefarovića, jedne od najznačajnijih knjiga kod Srba u XVIII veku. *Stematografija*, kao heraldički zbornik, bila je jedna od prvih knjiga u novijoj srpskoj istoriji na čijim su stranicama ravnopravno bili predstavljeni grafički listovi sa prikazima južnoslovenskih svetitelja i izvrsna kaligrafska rešenja.

Danas kaligrafija kao veština lepog pisanja potpuno zamire, dok era elektronskih komunikacija dovodi do toga da „neki novi klinici“ ne mogu da shvate da su samo pre koju deceniju ljudi na daljinu komunicirali isključivo pišući pisma. Vuksanović je svestan da danas informacija sa jednog na drugi kraj sveta stiže u delićima sekunde, kao i da ta činjenica ne samo da nije pomogla čoveku, već ga je u velikoj meri otuđila od prirode, svog bližnjeg i sebe samog. Kao malu ličnu pobjedu nad digitalizovanim, binarnim i uniformisanim, Vuksanović na svoje crteže lepi cedulje nalik na one sa frižidera koje treba da podsete ukućane na svakodnevne obaveze. Te beleške su tople, lične i posebne i uspevaju da se probiju kroz gustu šumu znakova, šifara i bar kodova...

Umesto avangardnog nihilizma kojima je sklon veliki broj umetnika njegove generacije, Danilo Vuksanović poštuje tradiciju i uspeva da bude moderan „ruku pod ruku“ sa dostignućima prethodnih stoleća. Ipak, on nijednog trenutka ne gubi svest da je dete svoje epohe, te otuda ne krije da su i grafiti uticali na njegov rad. Na prvi pogled, Vuksanovićevi „vizuelni zapisi“ grade jednu uzbudljivu likovnu predstavu oslobođenu velikih ideja, poruka i parola. Ipak, kao što grafiti prenose ljubavne, revolucionarne ili navijačke poruke, Vuksanovićevi crteži postavljaju velika pitanja jedne male zemlje na „brdovitom Balkanu“. Umetnik se plaši za sudbinu svoje zemlje pred pravilima Evropske unije, isto kao i pred „belom kugom“ koja se nadvila ne samo nad rodnu mu Vojvodinu i Srbiju, već nad čitav „stari kontinent“. Tako na jednom crtežu vidimo detalj sa srednjovekovne freske, ali na mestu gde bi trebalo da stoji maketa budućeg manastira koju ktitor prinosi Hristu i Bogorodici, Vuksanovićev svetac Bogu dariva rodu!

Da bi imao podlogu kakvu želi za svoje „nemušte“ zapise, Vuksanović je izučio i tehnologiju izrade papira. Presentovan na neravninama ručno pravljenog papira umetnikov eksperimentalni rukopis dobija na snazi. S jedne strane, taj izbrazdani papir ponajviše liči na pukotine u zidu i ulične grafite, dok sa druge dominacijom crvene i zelene umetnik ukazuje na vezu sa srednjovekovnim vizantijskim rukopisnim knjigama, čiji su inicijali bili slikani „u purpuru“.

Na nivou idejnog, Vuksanović ostaje dosledan misli o arhetipskom čoveku koji se malo promenio za vekove postojanja ljudske rase, ali na nivou likovnog, ovog umetnika uzbuđuje svaki „okršaj“ sa novim, neistraženim i slučajnim. Tako od običnog užeta koje je provučeno kroz rupice na kartonu knjige Vuksanović gradi jednu ekspresivnu kompoziciju Raspeća. On lepi pesak, cedulje za podsetnik, isečke iz novina, papiriće zgužvane po džepovima i od tih odbačenih stvari gradi uzbudljivu, gotovo enformelističku podlogu za svoje zapise. A ta „nemušta pismena“ su nekad opora kao crnogorski krš i po energiji najbliža jednom Petru Lubardi, dok na trenutke iz njih kao da huči pitom šum žitnice sa slika Milana Konjovića...